

Prace magisterskie - pomoc w pisaniu [prac licencjackich](#) i [prac magisterskich](#) dla studentów i firm. Więcej prac magisterskich na stronie www.pisanie-prac.info.pl. Niniejszy fragment pracy może być dowolnie rozpowszechniany.

SPIS TREŚCI

III. OCENA ZDOLNOŚCI KREDYTOWEJ STOSOWANA PRZEZ BANK OCHRONY ŚRODOWISKA W LUBLINIE NA PRZYKŁADZIE SPÓŁKI CHEMIA - LUBLIN S.A.	2
3.1. Ocena formalno-prawna wniosku kredytowego	2
3.2. Ocena merytoryczna kredytobiorcy	10

Prace magisterskie - pomoc w pisaniu [prac licencjackich](#) i [prac magisterskich](#) dla studentów i firm. Więcej prac magisterskich na stronie www.pisanie-prac.info.pl. Niniejszy fragment pracy może być dowolnie rozpowszechniany.

III. OCENA ZDOLNOŚCI KREDYTOWEJ STOSOWANA PRZEZ BANK OCHRONY ŚRODOWISKA W LUBLINIE NA PRZYKŁADZIE SPÓŁKI CHEMIA - LUBLIN S.A.

3.1. Ocena formalno-prawna wniosku kredytowego

Przygotowanie decyzji kredytowej w BOŚ w Lublinie następuje na podstawie oceny formalno-prawnej i oceny merytorycznej.

Przedmiotem wstępnej oceny formalno-prawnej są dokumenty i informacje ekonomiczno-finansowe dostarczone przez wnioskodawcę. W celu zbadania prawnych podstaw i stanu stosunków gospodarczych wnioskodawcy, jego zdolności do zaciągania zobowiązań oraz zabezpieczenia kredytu, bank gromadzi dokumenty, uprawniające do prowadzenia działalności i ustalające status prawny firmy:

- 1) akt założycielski,
- 2) odpis z właściwego rejestru sądowego,
- 3) zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej.

Kolejnym etapem tej oceny jest zebranie, uporządkowanie i zweryfikowanie materiałów liczbowych i opisowych dostarczonych przez kredytobiorcę¹:

- 1) w odniesieniu do podmiotów prowadzących księgi handlowe sprawozdań GUS: F-01, F-02 (za rok ubiegły, bieżący i w planowanej w przedsięwzięciu perspektywie czasowej) w ujęciu rocznym, półrocznym i miesięcznym;
- 2) elementów biznes planu kredytobiorcy (szczegółowość danych powinna być dostosowana do wielkości i rodzaju kredytowanego przedsięwzięcia):
 - a) charakterystyka firmy,
 - b) opis produktu (technologia, jednostkowe koszty produkcji, cena, konkurencyjność produktu),
 - c) charakterystyka procesu produkcyjnego (majątek produkcyjny, zdolności wytwórcze, organizacja i technologia produkcji, dostawcy, poziom zapasów),

¹ B. Kosiński, Zarządzanie przedsiębiorstwem bankowym, Poltext, Warszawa 1997.

Więcej informacji i materiałów dydaktycznych na temat pisania prac magisterskich i licencjackich oraz kontakt z firmą oferującą pomoc przy pisaniu prac magisterskich znajdziesz na stronie Doroty Wrony: www.pisanie-prac.info.pl.

Prace magisterskie - pomoc w pisaniu [prac licencjackich](#) i [prac magisterskich](#) dla studentów i firm. Więcej prac magisterskich na stronie www.pisanie-prac.info.pl. Niniejszy fragment pracy może być dowolnie rozpowszechniany.

- d) zarządzanie i personel (kwalifikacje i doświadczenia kadry kierowniczej, metody i styl zarządzania, struktura organizacji i zarządzania),
- e) analiza finansowa i założenia prognozy finansowej (kondycja i potrzeby finansowe, stan zadłużenia, źródła finansowania, wskaźniki finansowe, wskaźniki efektywności inwestycji (NVP, IRR, NPVR, BEP); prognostyczne wielkości finansowe; bilans, rachunek wyników, rachunek przepływów pieniężnych)²,
- f) czynniki ryzyka (zagrożenia, niekorzystne trendy, szansę i możliwości rozwoju),
- g) harmonogram przedsięwzięcia,
- h) załączniki (tabele i zestawienia liczbowe)

Przedmiotem analizy zdolności kredytowej stosowanej w BOŚ będzie Spółka CHEMIA-LUBLIN S.A. Badana spółka prowadzi działalność handlową artykułami chemicznymi. Poniżej przedstawiony jest jej bilans oraz rachunek zysków i strat za trzy kolejne lata to jest 1998-2000 rok.

² W. Bień, Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 1997.

Tabela nr 1. Zestawienie rachunku zysków i strat za lata: 1998,1999,2000 wariant porównawczy

KOSZTY i STRATY	Rok 1998		Rok 1999		Rok 2000		Dynamika (rok popr. =100%)	
	wartość	struktura	wartość	struktura	wartość	struktura	1999/1998	2000/1999
<i>l</i>	2	3	4	5	6	7	8	9
Koszty i straty ogółem	36.741.958,93	100,00%	32.419.821,91	100,00%	30.555.012,65	100,00%	88,24%	94,25%
A. Koszty działalności operacyjnej	35.741.958,93	97,25%	31.934.044,28	98,50%	29.113.891,01	95,28%	89,37%	91,17%
I. Wartość sprzedanych towarów i materiałów	29.315.495,40	79,79%	26.010.312,06	80,23%	23.252.188,15	76,10%	88,73%	89,40%
II. Zużycie materiałów i energii	711.304,96	1,94%	580.361,16	1,79%	636.896,83	2,08%	81,59%	109,74%
III. Usługi obce	1.111.219,57	3,02%	828.829,78	2,56%	954.832,84	3,12%	74,59%	115,20%
IV. Podatku opłaty	272.036,64	0,74%	282.492,73	0,87%	333.347,93	1,09%	103,84%	118,00%
V. Wynagrodzenia	2.362.541,62	6,43%	2.927.548,32	9,03%	2.699.546,85	8,84%	123,92%	92,21%
VI. Świadczenia na rzecz pracowników	1.140.601,12	3,10%	614.141,21	1,89%	580.540,54	1,90%	53,84%	94,53%
VII. Amortyzacja	649.769,21	1,77%	524.797,36	1,62%	449.604,67	1,47%	80,77%	85,67%
VIII. Pozostałe	170.083,17	0,46%	165.561,66	0,51%	206.933,20	0,68%	97,34%	124,99%
B. Zysk ze sprzedaży	236.509,38	X	358.413,73	X			151,54%	
C. Pozostałe koszty operacyjne	380.572,80	1,04%	87.889,63	0,27%	730.264,30	2,39%	23,09%	830,89%
D. Zysk na działalności operacyjnej	750.450,69	X	439.658,00	X		X	58,59%	
E. Koszty finansowe	593.150,95	1,61%	352.470,26	1,09%	675.481,88	2,21%	59,42%	191,64%
F. Zysk brutto na działalności gospodarczej	228.349,85	X	244.610,94	X		X	107,12%	
G. Straty nadzwyczajne	35.183,49	0,10%	45.417,74	0,14%	35.375,46	0,12%	129,09%	77,89%
H. Zysk brutto	218.520,53	X	250.479,20	X		X	114,63%	
I. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego	81.380,00	X	94.369,00	X	719,00	X	115,96%	0,76%
J. Zysk netto	137.140,53	X	156.110,20	X		X	113,83%	
PRZYCHODY I ZYSKI	Rok 1998		Rok 1999		Rok 2000		Dynamika (rok popr. =100%)	
	wartość	struktura	wartość	struktura	wartość	struktura	1999/1998	2000/1999
<i>l</i>	2	3	4	5	6	7	8	9
	36.960.479,46	100,00%	32.670.301,11	100,00%	29.680.820,72	100,00%	88,39%	90,85%
A. Przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi	35.969.561,07	97,32%	32.292.458,01	98,84%	28.669.836,07	96,59%	89,78%	88,78%
I. Przychód ze sprzedaży produktów	1.002.952,07	2,71%	1.037.251,57	3,17%	904.311,80	3,05%	103,42%	87,18%
II. Zmiana stanu produktów			30.464,78	0,09%	-4.130,47			
III. Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	34.966.609,00	94,61%	31.224.741,66	95,58%	27.769.654,74	93,56%	89,30%	88,93%
IV. Koszty wytworzenia świadczeń na własne potrzeby								
B. Strata ze sprzedaży		X		X	444.054,94	X		
C. Pozostałe przychody operacyjne	894.514,11	2,42%	169.133,90	0,52%	515.043,29	1,74%	18,91%	304,52%
D. Strata na działalności operacyjnej		X		X	659.275,95	X		
E. Przychody finansowe	71.050,11	0,19%	157.423,20	0,48%	457.253,26	1,54%	221,57%	290,46%
F. Strata brutto na działalności gospodarczej		X		X	877.504,57	X		
G. Zyski nadzwyczajne	25.354,17	0,07%	51.286,00	0,16%	38.688,10	0,13%	202,28%	75,44%
H. Strata brutto		X		X	874.191,93	X		
J. Strata netto		X		X	874.910,93	X		

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych spółki.

Tabela nr 2. Zestawienie bilansowe za lata: 1998,1999, 2000

AKTYWA	31.12.1998		31.12.1999		31.12.2000		Dynamika (rok poprz.=100%)	
	wartość	struktura	wartość	struktura	wartość	struktura	1999/1998 t - 2000/1999	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
A. Majątek trwały	2.610.817,15	29,46%	2.724.229,20	26,56%	2.833.916,62	38,66%	104,34%	104,03%
I. Wartości niematerialne i prawne	206.547,47	2,33%	103.035,38	1,00%	97.081,30	1,32%	49,88%	94,22%
II. Rzeczowy majątek trwały	2.400.269,68	27,08%	2.621.193,82	25,55%	2.716.479,32	37,06%	109,20%	103,64%
1. Grunty własne	9.193,00	0,10%	9.193,00	0,09%	9.193,00	0,13%	100,00%	100,00%
2. Budynki i budowle	1.905.320,10	21,50%	2.106.363,21	20,53%	2.185.484,78	29,81%	110,55%	103,76%
3. Urządzenia techniczne i maszyny	97.320,62	1,10%	152.504,43	1,49%	133.342,71	1,82%	156,70%	87,44%
4. Środki transportu	288.672,24	3,26%	299.439,59	2,92%	303.176,58	4,14%	103,73%	101,25%
5. Pozostałe środki trwałe	62.716,07	0,71%	53.693,59	0,52%	85.282,25	1,16%	85,61%	158,83%
6. Inwestycje rozpoczęte	37.047,71	0,42%						
7. Zaliczka na poczet inwestycji								
III. Finansowy majątek trwały	4.000,00	0,05%						
IV. Należności długoterminowe					20.356,00	0,28%		
B. Majątek obrotowy	6.219.486,03	70,18%	7.502.989,45	73,15%	4.470.633,37	60,98%	120,64%	59,58%
I. Zapasy	3.386.612,78	38,21%	3.490.823,79	34,03%	2.678.268,37	36,53%	103,08%	76,72%
1. Materiały	60.132,89	0,68%	90.659,32	0,88%	78.993,14	1,08%	150,76%	87,13%
2. Półprodukty i produkty w toku								
3. Produkty gotowe								
4. Towary	3.326.479,89	37,53%	3.400.164,47	33,15%	2.599.275,23	35,46%	102,22%	76,45%
5. Zaliczki na poczet dostaw								
II. Należności i roszczenia	2.594.948,54	29,28%	3.216.062,66	31,35%	1.597.952,57	21,80%	123,94%	49,69%
1. Należności z tytułu dostaw i usług	2.413.150,29	27,23%	3.104.473,00	30,26%	1.471.591,23	20,07%	128,65%	47,40%
2. Należności z tytułu podatków, dotacji i ubezpieczeń społecznych	25.807,95	0,29%	8.657,66	0,08%	40.526,36	0,55%	33,55%	468,10%
3. Należności wewnątrzzakładowe								
4. Pozostałe należności	138.186,71	1,56%	102.480,62	1,00%	82.083,78	1,12%	74,16%	80,10%
5. Należności dochodzone na drodze sądowej	17.803,59	0,20%	451,38		3.751,20	0,05%	2,54%	831,05%
III. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu								
IV. Środki pieniężne	237.924,71	2,68%	796.103,00	7,76%	194.412,43	2,65%	334,60%	24,42%
C. Rozliczenia międzyokresowe	32.087,14	0,36%	30.464,78	0,30%	26.334,31	0,36%	94,94%	86,44%
Suma aktywów	8.862.390,32	100,00%	10.257.683,43	100,00%	7.330.884,301		115,74%	71,47%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych spółki.

Tabela nr 3. Zestawienie bilansowe za lata: 1998, 1999, 2000

PASYWA	31.12.1998		31.12.1999		31.12.2000		Dynamika (rok poprz.=100)	
	wartość	struktura	wartość	struktura	wartość	struktura	1999/1998	2000/1999
1	2	3	4	5	6	7	8	9
A. Kapitał (fundusz) własny	3.987.123,41	44,99%	4.017.091,11	39,16%	3.105.880,18	42,37%	100,75%	77,32%
I. Kapitał (fundusz) podstawowy	1.815.000,00	20,48%	1.815.000,00	17,69%	1.815.000,00	24,76%	100,00%	100,00%
II. Należne, lecz nie wniesione wkłady na poczet kapitału podstawowego								
III. Kapitał (fundusz) zapasowy	1.198.224,03	13,52%	1.209.195,27	11,79%	390.517,71	5,33%	100,92%	32,30%
IV. Kapitał (fundusz) rezerwowy z aktualiz. wyceny					938.487,76	12,80%		
V. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	836.758,85	9,44%	836.785,64	8,16%	836.785,64	11,41%	100,00%	100,00%
VI. Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych								
VII. Wynik finansowy netto roku obrotowego	137.140,53	1,55%	156.110,20	1,52%	-874.910,93		113,83%	
B. Rezerwy								
C. Zobowiązania długoterminowe	699.190,00	7,89%	419.510,00	4,09%	339.830,00	4,64%	60,00%	81,01%
D. Zobowiązania krótkoterminowe i fundusze specjalne	4.127.067,78	46,57%	5.821.082,32	56,75%	3.885.174,12	53,00%	141,05%	66,74%
I. Zobowiązania krótkoterminowe	4.008.519,00	45,23%	5.742.505,14	55,98%	3.822.622,81	52,14%	143,26%	66,57%
1. Pożyczki, obligacje i papiery wartościowe					100.000,00	1,36%		
2. Kredyty bankowe	700.000,00	7,90%	1.500.000,00	14,62%	1.300.000,00	17,73%	214,29%	86,67%
3. Zaliczki otrzymane na poczet dostaw								
4. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	2.565.549,99	28,95%	3.492.957,97	34,05%	1.697.358,33	23,15%	136,15%	48,59%
5. Zobowiązania wekslowe								
6. Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych	201.608,84	2,27%	198.836,66	1,94%	211.010,50	2,88%	98,62%	106,12%
7. Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	67.825,19	0,77%	46.066,05	0,45%	52.005,49	0,71%	67,92%	112,89%
8. Zobowiązania wewnątrzzakładowe								
9. Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	473.534,98	5,34%	504.644,46	4,92%	462.248,49	6,31%	106,57%	91,60%
II. Fundusze specjalne	118.548,78	1,34%	78.577,18	0,77%	62.551,31	0,85%	66,28%	79,60%
E. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów	49.009,13	0,55%						
Suma pasywów	8.862.390,32	100,00%	10.257.683,43	100,00%	7.330.884,30	100,00%	115,74%	71,47%

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych spółki.

3.2. Ocena merytoryczna kredytobiorcy

Merytoryczna część procedury przygotowywania decyzji kredytowej przebiega przy wykorzystaniu dwóch podstawowych kryteriów:

- 1) oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy,
- 2) oceny stanu regulowania należności bankowych (terminowości spłaty kapitału i odsetek).

W etapie wstępnym, przed udzieleniem kredytu, na podstawie aktualnej sprawozdawczości finansowej, wykorzystuje się pierwsze kryterium: ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy. Opiera się ona na siedmiu punktowo kwalifikowanych kryteriach i obejmuje wszystkich kredytobiorców banku prowadzących księgi handlowe. Pierwsze cztery kryteria mają charakter mierzalny i związane są z analizą wskaźnikową której wyniki są zamieszczone w tabeli nr 4.

Podstawą do zakwalifikowania Spółki do odpowiedniej skali są osiągnięte przez nią wyniki finansowe. W tabeli nr 5 zestawiono osiągnięte przez Spółkę punkty.

Tabela nr 4. Podstawowe wskaźniki ekonomiczne do oceny zdolności kredytowej

Nazwa wskaźnika	Sposób wyliczenia przyjęty wzór	wskaźnik wyliczony za:			Zmiany wskaźnika w punktach		
		Rok 1998	Rok 1999	Rok 2000	99-98	00-99	00-99
Wskaźniki płynności finansowej i wypłacalności							
Wskaźnik ogólnej płynności CR	majątek obrotowy / zobowiązania bieżące	1,55	1,31	1,17	-0,24	-0,38	-0,14
Wskaźnik szybkiej płynności QR	majątek obrotowy-zapasy / zobowiązania bieżące	0,71	0,70	0,47	-0,01	-0,24	-0,23
Wskaźnik zadłużenia ogólnego ZO	zobowiązania ogółem / aktywa ogółem	55,01%	60,84%	57,63%	5,83	2,62	-3,21
Wskaźnik sfinansowania majątku kapitałem własnym WK	kapitał własny / aktywa ogółem	44,99%	39,16%	42,37%	-5,83	-2,62	3,21
Pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym (wsk.zaangażowania kapitału własnego) WPI⁰	kapitał własny / majątek trwały	152,72%	147,46%	109,60%	-5,26	-43,12	-37,86
Samofinansowanie majątku obrotowego - (wskaźnik zastosowania kapitału obcego) WPMO	zobowiązania bieżące / majątek obrotowy	64,45%	76,54%	85,51%	12,09	21,06	8,97
Wskaźniki aktywności gospodarczej							
1. Cykl rotacji zapasów w dniach WOZd	zapasy ogółem (st. śr.) x360 / koszty działalności operacyjnej	38	39	38	1		-1
2. Cykl rotacji należności w dniach WRNd	Nnleżn. z tyt.dost.i usl.(st. śr.) x 360 / przychód ze sprzedaży	23	31	29	8	6	-2
3. Cykl rotacji zobowiązań w dniach WORZd	zobow. z tyt.dost i usl. (śr) x360 / koszty działaln.operac. –amortyzacja	27	35	33	8	6	-2
Wskaźniki rentowności							
1. Rentowność sprzedaży mierzona zyskiem ze sprzedaży ROS	zysk ze sprzedaży / przychód ze sprzedaży	0,66%	1,11%	-1,55%	0,45	-2,21	-2,66
2. Rentowność majątku ROA	zysk netto / majątek (aktywa) ogółem	1,55%	1,52%	-11,93%	-0,03	-13,48	-13,45
4. Rentowność kapitału ogółem	Zysk netto+odsetki x(1-t) / kapitał (pasywa) ogółem	4,53%	2,47%	-8,02%	-2,06	-12,55	-10,49
5. Rentowność kapitału własnego ROE	zysk netto / kapitał własny	3,44%	3,89%	-28,17%	0,45	-31,61	-32,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z bilansu oraz rachunku zysków i strat spółki.

Tabela nr 5. Ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy

Lp.	Kryterium oceny	Skala ocen	ocena
I.	Rentowność	10	0
	Rentowność aktywów i sprzedaży (ROA i ROS)		
	- Wysoka	5	
	- dobra	4	
	- średnia	3	
	- niska z tendencją wzrostu	2	
	- b. Niska	1	
	- zerowa lub ujemna	0	0
	Rentowność kapitału (ROE)		
	- wysoka	5	
	- dobra zapewniająca środki na rozwój	4	
	- średnia zapewniająca pokrycie niezbędnych potrzeb rozwojowych	3	
	- niska zapewniająca rozwój w wysokim zakresie	2	
	- niska nie zapewniająca środków na rozwój	1	
- zerowa lub ujemna	0	0	
II	Płynność finansowa		3
	- bardzo dobra	10	
	- dobra z tendencją wzrostu	8	
	- dobra	6	
	- zadowalająca	5	
	- słaba (tendencje poprawy)	4	
	- słaba (tendencje stagnacyjne)	3	3
	- słaba (tendencje regresowe)	1	
	- brak płynności	0	
III	Poziom zadłużenia	10	3
	Wskaźniki pokrycia: WK, WP I ⁰ i II ⁰ , WPMO	5	
	- wysokie pokrycie majątku trwałego i obrotowego kapitałem własnym, niski poziom zadłużenia aktywów	4	
	- dobre pokrycie z tendencją wzrostu; niski poziom zadłużenia	3	
	- średnie pokrycie z tendencją do stabilizacji, średni poziom zadłużenia	2	
	- niskie pokrycie z tendencją do wzrostu; znaczny poziom zadłużenia	1	1
	- niskie pokrycie z tendencją spadkową; znaczny poziom zadłużenia	0	
	- bardzo niski poziom pokrycia; b. Duże zadłużenie	0	
	Wskaźnik odporności na zadłużenie ZD	5	
	- wysoki	4	
	- dobry	3	
	- średni	2	2
	- zadowalający	1	
	- minimalny	0	
- poniżej minimum	0		
SUMA UZYSKANYCH PUNKTÓW			6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BOŚ, Zarządzenie BOŚ nr E/27 z dnia 01.10.97

Dopuszczalne jest dodatkowe różnicowanie skali ocen poza podanymi wyżej wielkościami, np. w zakresie płynności finansowej między bardzo dobrą (10

pkt.) i dobrą tendencją wzrostu (8 pkt.), stosowanie punktacji pośredniej 9 pkt. Wykorzystywane podczas oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy wskaźniki mają następujące formuły³:

Wskaźniki rentowności

1. Wskaźnik rentowności aktywów (Return on Assets - ROA)

$$\text{ROA} = (\text{zysk operacyjny} / \text{aktywa ogólne}) \times 100$$

2. Wskaźnik rentowności sprzedaży (Return on Sales - ROS)

$$\text{ROS} = (\text{zysk operac.} / \text{przych. ze sprzedaży netto}) \times 100$$

3. Wskaźnik rentowności kapitału (Return on Equity - ROE)

$$\text{ROE} = (\text{zysk netto} / \text{kapitał własny}) \times 100$$

Wskaźnik płynności

4. Wskaźnik płynności bieżącej (Current ratio - CR)

$$\text{CR} = \frac{\text{aktywa bieżące}}{\text{pasywa bieżące} + \text{bieżąca} / \text{rata kredytu średnio i długoterminowego}}$$

5. Wskaźnik płynności szybki (Quick ratio - QR)

$$\text{QR} = \frac{\text{aktywa bieżące} - \text{zapasy}}{\text{pasywa bieżące} + \text{bieżąca} / \text{rata kredytu średnio i długoterminowego}}$$

³ Z. Leszczyński, A. Skowronek-Mielczarek, Analiza ekonomiczno-finansowa firmy, Difin, Warszawa 2000.

$$+ \frac{\text{należności} + \text{śr. pieniężne} + \text{krótkoterminowe papiery wartościowe}}{\text{pasywa bieżące} + \text{bieżące/ rata kredytu średnio i długoterminowego}}$$

Wskaźniki sprawności działania

6. Wskaźnik rotacji należności w dniach (WRNd)

$$\text{WRNd} = \frac{\text{przeciętny stan należności z tytułu dostaw} \times \text{liczba dni w okresie}}{\text{przychody ze sprzedaży netto}}$$

7. Wskaźnik obrotu zapasami w dniach (WOZd)

$$\text{WOZd} = \frac{\text{przeciętny zapas towarów} \times \text{liczba dni w okresie}}{\text{przychody ze sprzedaży netto}}$$

$$\text{COKO} = \text{Rotacja należności (WRNd)} + \text{Rotacja zapasów (WOZd)}$$

gdzie:

COKO – cykl obiegu kapitału obrotowego

8. Wskaźnik okresu regulacji zobowiązań w dniach (WORZD)

$$\text{WORZd} = \frac{\text{przeciętny stan zob. z tyt. dostaw i usług} \times \text{liczba dni w okresie}}{\text{przychody ze sprzedaży netto}}$$

Wskaźniki zadłużenia i stopnia pokrycia

9. Wskaźnik kapitałowy (WK)

$$\text{WK} = (\text{kapitał własny} / \text{aktywa ogółem}) \times 100$$

10. Wskaźnik zadłużenia ogólnego - (ZO)

$$\text{ZO} = (\text{zobowiązania ogółem} / \text{aktywa ogółem}) \times 100$$

Więcej informacji i materiałów dydaktycznych na temat pisania prac magisterskich i licencjackich oraz kontakt z firmą oferującą pomoc przy pisaniu prac magisterskich znajdziesz na stronie Doroty Wrony: www.pisanie-prac.info.pl.

11. Wskaźnik pokrycia I° (WP I°)

$$WP I^0 = (\text{kapitał własny} / \text{majątek trwały}) \times 100$$

12. Wskaźnik pokrycia II (WP II°)

$$WP II^0 = \{(\text{kapitał własny} + \text{kredyt i pożyczki długoterminowe}) / \text{majątek trwały}\} \times 100$$

13. Wskaźnik pokrycia majątku obrotowego (WPMO)

$$WPMO = \{(\text{kapitał własny} + \text{pożyczki długoterminowe} - \text{majątek trwały}) / \text{majątek obrotowy}\} \times 100$$

Do przeprowadzenia praktycznej analizy wskaźnikowej wykorzystuje się bazę informatyczną banku. Stanowi ona warunek optymalnej alokacji środków kredytowych. Bank dysponuje aktualnymi danymi empirycznymi GUS, pozwalającymi na bieżące porównanie sytuacji ekonomiczno-finansowej w różnych przekrojach. W szczególności informacje te dotyczą procesów ekonomiczno-finansowych, zachodzących w gospodarce, sytuacji wybranych obszarów gospodarki: działów, gałęzi i branż, porównań i analiz wewnątrz branżowych i międzybranżowych oraz określonych przedsiębiorstw.

Są one pomocne w podejmowaniu decyzji nie tylko przy analizie wniosków kredytowych, ale także przy restrukturyzacji zadłużonych przedsiębiorstw i ocenie perspektyw rozwoju określonej działalności.

Tego typu informacje wykorzystywane w analizie wskaźnikowej stanowią przesłankę do oceny porównawczej, a zwłaszcza interpretacji poziomów poszczególnych wskaźników⁴. Trzeba jednak zaznaczyć, że obecnie w gospodarce polskiej wskaźniki te podlegają częstym zmianom i w konsekwencji prezentowana metodyka świadomie nie zawiera jednoznacznych norm i przedziałów wartościujących poziom wskaźnika dla punktowej oceny zdolności kredytowej podmiotu gospodarczego.

Druga część oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy dotyczy wykorzystywania trzech kryteriów opisowych (niemierzalnych): firmy, zarządzania firmą i zabezpieczenia kredytu (tabela nr 6).

W zakresie kryterium oceny firmy (skala ocen od 0 do 6) uwzględnia się:

⁴ M. Sierpińska, T. Jachna, Ocena przedsiębiorstw według standardów europejskich, PWN, Warszawa, 1997.

- ❑ ocenę właścicieli firmy (ustalenie udziałowców firmy, wysokości wniesionych wkładów, powiązań kapitałowych z innymi spółkami, wzajemnych poręczeń),
- ❑ ogólny poziom techniczny firmy,
- ❑ perspektywy rozwojowe (działu, branży gospodarki narodowej,) realność biznes planu, zamierzenia inwestycyjne,
- ❑ stopień uzależnienia rynkowego,
- ❑ udział w rynku (rynek lokalny, krajowy, międzynarodowy, portfel zamówień, akwizycja, marketing),
- ❑ zapewnienie zbytu,
- ❑ kanały dystrybucji, sieć handlowa,
- ❑ uzależnienie od dostawców,
- ❑ stopień zależności od dotacji rządowych, względnie zamówień publicznych,
- ❑ jakość produktu/usługi (konkurencyjność produktu: jakościowa, kosztowa, cenowa, serwisowa),
- ❑ ryzyko specyficzne firmy (ekologiczne, techniczne, inwestycyjne itp.).

Z kolei na drugie kryterium - ocena zarządzania firmą (skala ocen od 0 do 6) składa się analiza:

- ❑ sprawności funkcjonalnej i organizacyjnej firmy,
- ❑ kwalifikacji zawodowych kadry kierowniczej,
- ❑ kwalifikacji menedżerskich kadry kierowniczej,
- ❑ doświadczeń kadry kierowniczej,
- ❑ fluktuacji w kierownictwie,
- ❑ polityki kadrowej (problemy uzupełnień kadrowych, szkolenia, kwalifikacje kadr szczebla średniego),
- ❑ jakości systemu planistyczno-księgowego oraz kontroli,
- ❑ stosunków z bankiem (terminowość realizacji zobowiązań w przeszłości i obecnie), otwartość, skrytość, wiarygodność i terminowość dostarczanych informacji - jakość dokumentów finansowych, np. biznes planu, godne zaufania prognozy tendencji rozwojowej.

Tabela nr 6. Ocena sytuacji ekonomiczno- finansowej

Lp.	Kryterium oceny	Skala ocen	Ocena
I	Firma -bardzo dobra (z perspektywami rozwojowymi, renomowana, niski stopień uzależnienia rynkowego, wysoka konkurencyjność produktu, brak dodatkowych czynników ryzyka) -dobra -przeciętna -zła	6 4 2 0	2
II	Zarządzanie firmą -wysoka sprawność zarządzania, kadra wysoko kwalifikowana, o dużym doświadczeniu i operatywności; profesjonalizm i wiarygodność udzielanych informacji -ponadprzeciętna sprawność zarządzania, doświadczona kadra o sprawdzonych umiejętnościach menedżerskich -przeciętne -słabe, pasywne	6 4 2 0	6
III	Zabezpieczenie kredytu -pełnowartościowe, zróżnicowane i bardzo płynne -pełnowartościowe, zróżnicowane ale płynne -pełnowartościowe, mało płynne -niepełnowartościowe, trudne do wyegzekwowania -słabe; nierealne odzyskanie należności	8 5 4 2 0	2
Łączna liczba punktów (suma ocen z rubryki 4)			10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zarządzeń BOŚ, Zarządzenie nr A/16 z dnia 28.03.95. oraz, A/41/99 z dnia 25.10.99

Na podstawie następnego niemierzalnego kryterium - zabezpieczenia kredytu (skala ocen od 0 do 8) BOŚ analizuje i różnicuje ocenę w zależności od typu kredytobiorcy (spółka akcyjna, z ograniczoną odpowiedzialnością, osoba fizyczna, firma państwowa, spółdzielnia itd.) oraz ryzyka związanego z odzyskiwaniem należności w wyniku egzekucji konkretnego rodzaju zabezpieczenia. Im bardziej płynne i egzekwowalne zabezpieczenie (gwarancje, awale, poręczenia bankowe lub firm o mocnej pozycji na rynku, kaucje lub blokad środków klienta na rachunku w banku), tym wyższa ocena zabezpieczeń.

Za pełnowartościowe, zróżnicowane i bardzo płynne (8 pkt.) uznaje się zabezpieczenia wymienione w §4 Zarządzenia nr 13/94 Prezesa NBP.

Więcej informacji i materiałów dydaktycznych na temat pisania prac magisterskich¹⁷ licencjackich oraz kontakt z firmą oferującą pomoc przy pisaniu prac magisterskich znajdziesz na stronie Doroty Wrony: www.pisanie-prac.info.pl.

Niekiedy w trybie wyjątku, kryterium to może rekompensować niedostatki pozostałych niemierzalnych, a nawet mierzalnych kryteriów oceny. Jak widać w metodyce oceny zdolności kredytowej BOŚ (dotyczy to także innych banków polskich) dominujące znaczenie mają kryteria mierzalne. Ma to na celu ograniczenie uznaniowości i arbitralności w szacowaniu ryzyka, co dotyczy szczególnie kryteriów niemierzalnych (subiektywnych). Kryteria obiektywne (porównywalne) obejmują łącznie 2/3 możliwych do uzyskania punktów.

W porównaniu z ratingami zachodnimi proporcje w tym zakresie są odwrotne, co można tłumaczyć zasadniczymi różnicami w uwarunkowaniach działania tych banków (np. poziom i stabilizacja rozwoju gospodarki, kwalifikacja kadr pionów kredytowych, bogate doświadczenia i znajomość klienta itd.)⁵.

W wyniku zastosowania kryteriów oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej następuje zaklasyfikowanie kredytobiorcy do odpowiedniej kategorii zdolności kredytowej (tab. 5).

Tabela nr 7. Ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców

Opis sytuacji	Kategoria zdolności kredytowej	Oznaczenia cyfrowe	Ocena jednostkowa (liczba punktów)
Normalna	bardzo dobra (ryzyko niskie) dobra (ryzyko małe) średnia/standardowa (ryzyko średnie)	I II III	58-51 50-41 40-31
Może stanowić zagrożenie terminowej spłaty należności	poniżej standardu (ryzyko podwyższone)	IV	30-21
Ulega znacznemu pogorszeniu, zwłaszcza gdy ponoszone straty naruszają fundusz statutowy, kapitał akcyjny lub zakładowy, fundusz udziałowy	słaba (ryzyko wysokie)	V	20-11
Pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu	zła (strata nieunikniona)	VI	10-0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BOŚ, Zarządzenie BOŚ nr E/14/98

W porównaniu ze stosowanymi powszechnie w Polsce do 1998 r. czterema kategoriami zdolności kredytowej (normalna, poniżej standardu, wątpliwa, stracona),

⁵ W. Springer, Europejskie regulacje bankowe, Twigger, Warszawa 1997, s. 147.

BOŚ stosuje aż sześć kategorii zdolności kredytowej jest ona bardziej rozbudowana . Rozszerzenie systemu klasyfikacji BOŚ motywuje następującymi czynnikami :

- a) precyzyjniejszym wyodrębnieniem kredytów dotychczas klasyfikowanych jako należności standardowe,
- b) selekcją grup klientów preferowanych, o najlepszym standingu oraz takich, których bank nie akceptuje ze względu na nadmierne ryzyko,
- c) zróżnicowaniem polityki kredytowej banku stosownie do kategorii zdolności kredytowej klienta,
- d) ściślejszym dostosowaniem kategorii zdolności kredytowych do standardów zachodnich.

W następnym etapie przygotowania decyzji kredytowej znajduje się drugie kryterium oceny, tj. stan regulowania należności bankowych.

Stanowi ono rozszerzenie zakresu przeprowadzonej wcześniej analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy (w odniesieniu do kryteriów płynności i zadłużenia). W tej fazie oceną nie są objęci tylko nowi kredytobiorcy bez zadłużenia w BOŚ w Lublinie lub innych bankach. Z oczywistych względów brak tu bowiem przesłanek do określenia terminowości regulowania wierzytelności bankowych.

W odniesieniu do nowych klientów bez zadłużenia podstawą oceny jest więc tylko pierwsze kryterium - punktowa ocena sytuacji ekonomiczno- finansowej.

Pozostali kredytobiorcy, tzn.:

- nowi z zadłużeniem w innych bankach,
- dotychczasowi z zadłużeniem w BOŚ,
- dotychczasowi z zadłużeniem w BOŚ i zaciągający kredyt w innym banku, są dodatkowo oceniani z punktu widzenia terminowości regulowania należności bankowych, zgodnie z załącznikiem nr 1 do Zarządzenia 13/94 Prezesa NBP.

Klasyfikacja należności bankowych według tego kryterium jest następująca:

A. Należności normalne obejmują: należności, w przypadku których nie pojawiły się żadne poważniejsze nieprawidłowości w spłatach kapitału i odsetek, należności posiadające gwarancje bądź poręczenia skarbu państwa lub Narodowego Banku Polskiego do wysokości tych gwarancji bądź poręczeń, bez względu na faktyczną sytuację ekonomiczno-finansową dłużnika.

B. Należności poniżej standardu obejmują: należności, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek wynosi powyżej miesiąca i nie dłużej niż 3 miesiące.

C. Należności wątpliwe obejmują: należności, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek wynosi powyżej 3 miesięcy i nie dłużej niż 6 miesięcy.

D. Należności stracone obejmują:

- ❑ należności, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek wynosi dłużej niż 6 miesięcy,
- ❑ należności od dłużników postawionych w stan likwidacji, z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych lub w stan upadłości,
- ❑ należności od dłużników, przeciwko którym bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego lub rozpoczął zaspokajania się z przedmiotów zabezpieczeń w innym trybie,
- ❑ należności kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
- ❑ należności od dłużników, których miejsce pobytu nie jest znane i których majątek nie został ujawniony.